

Maija Liimatta

Varpu Orell

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan

ammattikorkeakoulututkinto

Sairaanhoitaja-AMK

Opinnäytetyö, 2019

TERVEYSALAN OPISKELIJAN AMMATILLISEN OSAAMISEN KEHITTYMINEN TET- PROJEK- TISSA

TIIVISTELMÄ

Maija Liimatta, Varpu Orell

Terveysalan opiskelijan ammatillisen osaamisen kehittyminen TET-projektissa

Sivut 47, Liitteet 1

Syksy, 2019

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sairaanhoitaja-AMK

Opinnäytetyön tutkimusaiheena oli terveystieteiden opiskelijoiden ammatillisen osaamisen kehittyminen ja tunnistaminen TET-projektissa. TET-projekti on Diakon Lasten, nuorten- ja perheiden sairaanhoidon koulutusohjelmassa toteutuva projektimuotoinen käytännön harjoittelu. Opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantona Helsingin DIAK- Ammattikorkeakoululle sekä HUS, HYKS Lasten ja nuorten tulosyksikölle. Diakon työelämälähtöiset TET-projektit toteutuvat yhteistyössä HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön kanssa. TET-projektia on toteutettu vuodesta 2016-2019 lukukausittain ja ne jatkuvat edelleen. TET-projektissa terveystieteiden opiskelijat järjestävät yläasteikäisille lukukausittain viikon kestävä TET-harjoittelun eli työssäoppimisen harjoittelun.

Tutkimuskysymykseksi asetettiin: Mitä ammatilliseen kehittymiseen liittyvää osaamista terveystieteiden opiskelijat kuvaavat ja tunnistavat oppineensa TET-projektissa? Tutkimusaineisto muodostui TET-projektin yhteydessä kerätyistä Diakon terveystieteiden opiskelijoiden palautekyselyistä vuosina 2016-2019. Osallistuneista opiskelijaryhmistä analysoitiin yhteensä seitsemän ryhmää ja vastaajina oli yhteensä (N=60) terveystieteiden opiskelijaa.

Laadullinen tarkastelu perustui keskeisten käsitteiden määrittelyyn sekä osaamisen tunnistamiseen ja sairaanhoitajan virallisiin osaamisvaatimuksiin. Tutkimuksen tavoitteeksi asetettiin erilaisten opetusmenetelmien, oppimisympäristöjen kehittäminen sekä opiskelijoiden näkökulman vahvistaminen ammatillisen osaamisensa tunnistamisessa. Osaamisen tunnistamisen analyyseista löydettiin yhteyksiä sairaanhoitajan virallisiin osaamisvaatimuksiin. Tuloksena muodostui kuvaus, jossa asiakaslähtöisyys, opetus- ja ohjausosaaminen sekä hoitotyön eettisyys ja ammatillisuus esiintyivät vahvasti.

Asiasanat: osaamisen tunnistaminen, sairaanhoitajan ammattivaatimukset, työelämälähtöisyys

ABSTRACT

Maija Liimatta, Varpu Orell

Professional development of a health student's skills in TET project

Pages 47 and appendices 1

Autumn, 2019

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Health Care

Registered Nurse

The aim of this thesis was to identify the professional development of health students in the TET project. The TET project is a project-based practical placement in the Diak's Degree Program in Nursing, Youth and Families. The thesis was commissioned by the Helsinki DIAK University of Applied Sciences and the HUS, HYKS Children and Young People's Profit Center. Diak's work-based TET projects are implemented in cooperation with HUS, HYKS Children and Adolescent Diseases Profit Center. The TET project has been implemented from 2016-2019 on a semester basis and is still ongoing. In the TET project, health students organize a weekly TET internship, or on-the-job training, for upper secondary students.

The research question was: What professional development competencies do health students describe and identify as having learned in the TET project? The research material consisted of Diak's feedback surveys collected from health students during the TET project in 2016-2019. Seven groups of students were analyzed as a total of (N=60) responses.

Qualitative examination of the thesis was based on the definition of key concepts as well as the identification of competences and the official competence requirements of the nurse. The aim of the study was to develop different teaching methods, learning environments and to strengthen the student's perspective in identifying their professional skills. In the field of knowledge identification of health students, contact with the official skills requirements of the nurse was found. The result consisted of a strong description of customer-oriented, teaching and control skills and the ethics and professionalism of nursing.

Keywords: identification of skills, professional requirements of the nurse, working life orientation

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TET- PROJEKTIN HISTORIA	7
3 OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA SAIRAANHOITAJAN OSAAMISKOMPETENSSIT	9
3.1 Osaamisen tunnistaminen.....	9
3.2 Sairaanhoidajan osaamiskompetenssit.....	10
3.3 Yleissairaanhoidajan (180 op) ammatillisen perusosaamisen arvioinnin kehittäminen.....	14
4 LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN HOITYÖN HARJOITTELUN TAVOITTEET	16
4.1 Lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön harjoittelu	16
4.2 Nuoruusikä kohtaamisessa ja vuorovaikutuksessa	18
5 OPPIMISEN LÄHTÖKOHDAT TET-PROJEKTISSA.....	21
5.1 Yhteisöoppiminen	21
5.2 Työelämälähtöisyys.....	22
5.3 Projektioppiminen	22
6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	24
7 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT	25
7.1 Laadullinen tutkimus	25
7.2 Aineistonkeruu	26
7.3 Aikataulu ja eteneminen.....	27
7.4 Aineiston analysointi	28
8 TULOKSET	31
8.1 Asiakaslähtöisyys osaamisen tunnistaminen	32
8.2 Ohjaus- ja opetusosaamisen tunnistaminen	33
8.3 Hoitotyön eettisyyden ja ammatillisuuden osaamisen tunnistaminen..	33

8.4 Osaamisen tunnistamiseen heikoimmin esiin nousseet kompetenssit	34
9 POHDINTA	36
9.1 Johtopäätökset.....	38
9.2 Eettiset periaatteet	39
9.3 Ammatillinen kasvu	40
9.4 Jatkotutkimusaihe	42
LÄHTEET	43
LIITE 1. TET-jakso projektin opiskelijakysely	47

1 JOHDANTO

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on ammattikorkeakoululain (2003/351) mukaisesti vastata työelämän muuttuviin tarpeisiin sekä osallistua aktiivisesti alueelliseen kehittämiseen. Tähän tehtävään ammattikorkeakoulut vastaavat tuottamalla työelämään asiantuntijuustasonosaajia, sekä toteuttamalla tutkimus- ja kehittämistyötä, joka edistää aluekehitystä. Terveystieteiden laaki (1326/2010) puolestaan ohjaa terveydenhuollon toimintayksiköitä yhteistyöhön koulutusviranomaisten kanssa terveysalan koulutustarjonnan kehittämisessä. (Eriksson, Korhonen, Merasto & Moisio 2015, 7.)

Työelämäyhteistyöllä on keskeinen tehtävä sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden koulutuksessa. Oppimista ja ammatillista kasvua vahvistetaan yhteistyössä työelämän kanssa. Terveys- ja sosiaalialan lehtorit sekä työelämän toimijat haastetaan muuttamaan toiminta- ja ajattelutapojaan tulevaisuuden sairaanhoitajan osaamistarpeita ajatellen. (Ruuskanen, Hentilä & Dombret 2016.)

Vuonna 2016 Diakonia-ammattikorkeakoulu (myöhemmin nimellä DIAK) ja HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikkö aloittivat yhteistyössä TET-projektin pilotoinnin. TET-projektin tarkoituksena oli löytää uusia työelämälähtöisiä toimintamalleja terveysalan opiskelijoille. TET-projekti tarjoaa Diakin viidennen lukukauden terveysalan opiskelijoille lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön harjoitteluun uudenlaista ja vaihtoehtoista suoritustapaa. Yläastelaisille suunnatun TET-jakson eli työelämään tutustumisjakson toteutukseen osallistuu terveysalan opiskelijoita viidenneltä lukukaudelta lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön opintokokonaisuudesta. TET-projektissa terveysalan opiskelijat toimivat kahdeksaluokkalaisille suunnatun TET-jakson (työelämän tutustumisjakson) suunnittelijoina, organisoijina, toteuttajina ja arvioitsijoina. (Ruskaranta 2016, 5.)

TET-projektin yhteistyökumppanina toimii Diakin oppilaitoksen naapurikoulu, Arabian peruskoulu. Terveysalan opiskelijat ovat vierailleet TET-projektiin liittyen

vuonna 2016 helmikuusta alkaen kyseisen Arabian peruskoulun oppilaanohjauksen tunnilla esitellen sairaanhoitajan työtä. Vierailun yhteydessä terveystalon opiskelijat ovat motivoineet 8-9 luokkalaisia oppilaita lähtemään mukaan TET-projektiin. (Ruskaranta 2016, 5.) TET-projektissa terveystalon opiskelijat perehdyttävät projektiin mukaan lähteneitä 8-9 luokkalaisia oppilaita lastensairaanhoitajan työhön Diakin opetustiloissa. Opiskelijat ovat myös oppilaiden mukana projektiin sisältyvässä Lastenkliniikka-päivässä. (Ruuskanen ym. 2016.) Uudistuneen lastensairaalan myötä päivä toteutuu nykyään nimellä Uuden lastensairaalan -päivä.

HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikölle TET-projekti tuottaa mahdollisuuden markkinoida lastensairaanhoitotyötä ja edistää HUS:n arvoa työnantajana tulevaisuuden työntekijöille. TET-projekti sisältää myös HUS/HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön tavoitteita terveystalon opiskelijoille. Tavoitteita on määritelty myös TET-projektiin osallistuville 8-9 luokkalaisille nuorille. (Hentilä & Ruuskanen 2019.)

HUS/HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön tavoitteet terveystalon sh., shd. ja th. -opiskelijoille ovat: Lasten/nuorten kohtaaminen, heidän kanssaan työskentely sekä toimiminen, vuorovaikutusosaamisen kehittyminen nuorten parissa, ohjausosaamisen kehittyminen, tiimityötaitojen kehittyminen, työvuorosuunnittelun harjoittelu, työn organisointi -ja johtamistaitojen harjoittelu sekä lastensairaanhoidon liittyvissä tilanteissa ja hoitotoimenpiteissä kehittyminen. Tavoitteet 8-9 luokkalaisille ovat: Tutustua ja perehtyä lastensairaanhoitajan työnkuvaan ja oppia arjessa tarvittavia hoitotoimenpiteitä esimerkiksi EA-taitoja. (Hentilä & Ruuskanen 2019.)

TET-jakso projektissa yhdistetään Diakin lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön opintokokonaisuuden osaaminen sekä HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön motivaatio löytää uusia, innovatiivisia ja osaavia sairaanhoitajia lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön pariin. Hoitotyön toimintoihin ja toimintaympäristöihin liittyvät innovaatiot ovat HUS:n organisaation näkökulmasta magneettisairaalan tunnusmerkkejä. (Ruuskanen ym. 2016.) Magneettisairaallalla tar-

koitetaan sairaalaa, joka on saanut virallisen tunnustuksen erinomaisesta hoitotyöstä ja hoidon tuloksista. Magneettisairaalamallilla tavoitellaan hoitotyön erinomaisuutta kansainvälisten huippusairaaloiden mukaisesti. (Torppa 2018.) Opetus ja ohjaustehtävät näkyvät vahvasti organisaation joka tasolla sekä potilastyössä että uusien työntekijöiden ja opiskelijoiden kanssa. Lähtökohtana on korkeatasoinen, näyttöön perustuva hoitotyö potilaan ja perheiden parhaaksi. (Ruuskanen ym. 2016.)

Diak on yhdessä HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosityksikön kanssa kerännyt jokaisen TET toteutuksen jälkeen projektiin osallistuneilta terveysalan opiskelijoilta anonyymien palautekyselyn. Opinnäytetyön tarkoitus on Diakin ja HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosityksikön toimeksiantona analysoida vuosina 2016 - kevät 2019 kerättyjen TET-palautteiden pohjalta opiskelijoiden ammatillisen osaamisen kehittymistä. Kyselyiden keräämisessä ja säilyttämisessä on noudatettu asianmukaisia lupakäytänteitä. Terveysalan opiskelijat ovat antaneet luvan kyselyiden yhteydessä käyttää vastausaineistoaan tutkimukseen ja opinnäytetöihin. (Hentilä 2019.)

Opinnäytetyömme tarkoituksena on Diakin ja HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosityksikön toimeksiantona laadullisesti tarkastella, selvittää ja kuvailla miten terveysalan opiskelijoiden osaaminen kehittyy heidän osallistuessaan TET-projekteihin. Vuosina 2016 - kevät 2019 kerättyjen anonyymien avointen palautekyselyiden avulla muodostetaan kuvaus opiskelijoiden ammatillisen osaamisen kehittymisestä ja osaamisen tunnistamisesta. Tarkastelun perustana, aineiston analysoinnin ja osaamisen tunnistamisen lähtökohtana ovat viralliset sairaanhoitajan osaamisvaatimukset.

2 TET- PROJEKTIN HISTORIA

Vuonna 2016 järjestettiin ensimmäinen Diakin TET-projekti, jonka tarkoituksena oli löytää uusia työelämälähtöisiä toimintamalleja. Projekti toteutettiin yhdistämällä Diakin Lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön opintokokonaisuuden osaaminen sekä HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön motivaatio kehittää sekä lisätä sairaanhoitajien innovatiivisuutta lasten, nuorten ja perheiden hoitotyöhön. (Ruuskanen ym. 2016.)

HUS/HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön tavoitteet TET-projektissa terveystieteen opiskelijoille ovat lasten/nuorten kohtaamisessa ja vuorovaikutusosaamisessa, lasten/nuorten kanssa työskentelyssä sekä toimimisessa, ohjausosaamisessa, tiimityötaitoissa ja työvuorosuunnittelussa, työn organisoinnissa ja johtamistaitojen harjoittelussa sekä lastensairaanhoidon liittyvissä hoitotoimenpiteissä ja –tilanteissa. (Hentilä & Ruuskanen 2019.)

Vuonna 2016 tehdyssä ensimmäisessä pilotoinnissa naapurinkoulun Arabian yläasteen oppilaita rekrytoitiin keväälle 2016 kymmenen ja syksyllä oppilaita oli mukana projektissa 14. Pilotoinnin yhteydessä todettiin 14 oppilaan olevan liian paljon. TET-oppilaiden määrä vakiinutettiin 10 oppilaaseen yhtä toteutusta kohden. Projekti sisältää Diakin tiloissa oppilaille mm. taitopajojen kautta kokemuksia sairaanhoitajan työstä sekä ensiaputaitojen koulutusta. Lisäksi TET-jaksoon liittyy sairaalapäivä. Aikaisemmin Lastenkliniikka, nykyään Uusi lastensairaala -päivä on tutustumispäivä Uuteen lastensairaalaan. Päivä sisältää tietoiskuja lasten ja nuorten hoitotyöstä erikoissairaanhoidossa. Sairaalapäivässä tutustutaan eri ammattiryhmiin sairaalan sisällä sekä järjestetään toiminallista ryhmätyöskentelyä erilaisten potilastapausten pohjalta. (Ruuskanen ym. 2016.)

Vuonna 2016 toteutuneen onnistuneen pilotoinnin jälkeen toiminta vakiintui vuodesta 2017, ja se nimettiin TET-projektiksi. Vuodesta 2017 alkaen TET-projekti on toteutunut joka syys- ja kevätlukukausi. Diakin yhteistyökumppanina toimii edelleen Helsingin Kalasatamassa sijaitseva Diakin kampuksen naapurikoulu,

Arabian peruskoulu. TET-projektia tarjotaan kyseisen naapurikoulun 8-9 luokkalaisille. TET-jakso kestää viikon ja suunnittelutyö tehdään joustavasti ennen sitä. (Hentilä 2019.)

3 OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA SAIRAAHOITAJAN OSAAMISKOMPETENSSIT

Hoitotyön asiantuntijana sairaanhoitajan tehtävänä yhteiskunnassa on hoitotyö. Sairaanhoitaja työskentelee erilaisissa toimintaympäristöissä perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, sosiaalihuollossa sekä yksityisen ja kolmannen sektorin alueilla. Sairaanhoitaja toteuttaa ja kehittää hoitotyötä, joka on samanaikaisesti terveyttä edistävää ja ylläpitävää, sairauksia ehkäisevää ja parantavaa sekä kuntouttavaa. Sairaanhoitajan toiminta on näyttöön perustuvaa ja hoitotieteellistä tietoa hyödyntävää. Tämän tulee olla hoitotyön suunnittelun, toteuttamisen, arvioinnin ja kehittämisen pohjana. (Eriksson ym. 2015, 7-8.)

Osaamiseen kuuluu viisi tekijää, jotka liittyvät toisiinsa. Niitä ovat tiedollinen osaaminen, taidot, kokemus, uskomukset ja arvot sekä sosiaalinen verkosto. Esimerkiksi tiedollinen osaaminen (tietämys) koostuu faktoista ja on sellaista, jonka voimme ilmaista esimerkiksi menettelytapoina. Osaaminen on luonteeltaan henkilökohtaista, mutta samalla myös sosiaalisesti rakentuvaa. Uutta osaamista syntyy henkilön ja toimintaympäristön vuorovaikutuksessa. Osaaminen on sidoksissa toimintaympäristön muuttuviin vaatimuksiin, sillä tiedot ja taidot muuttuvat koko ajan. Osaaminen on tärkeä kilpailukykytekijä nopeasti muuttuvassa ja uudistuvassa työelämässä. Tieto ja osaaminen ovat tulevaisuuden- ja tuotannontekijöitä. (Sokka 2012, 25.)

3.1 Osaamisen tunnistaminen

2000-luvulla yhdistettiin elinikäisen oppimisen ideologia elämänlaajuisen oppimisen ideologiaan, jolloin koulutuspolitiikassa nostettiin esille jatkuvan ja joustavan oppimisen lisäksi myös oppimisen tunnistaminen ja tunnustaminen (Sokka 2012,3). Pro-gradussa Digitaalinen portfolio korkeakouluopiskelijoiden oman osaamisen tunnistamisen tukena: Vertailevassa kvalitatiivisessa tutkimuksessa (Sokka 2012,1) todetaan, että useammin opiskelijat osaavat ulkoa suorittamansa

opintopisteet, mutta eivät välttämättä osaa kertoa omista vahvuuksistaan ja osaamisestaan. Hankittu tutkinto ei pelkästään Sokan (2012,1) selvityksen mukaan aina kerrokaan opiskelijan varsinaisesta osaamisesta.

Viimeistään työhakemusta tehdessään tai työhaastattelussa ollessaan ammattilainen joutuu tekemisiin oman osaamisen tunnistamisen kanssa. Osaamisen tunnistamisen taito onkin tärkeä taito. Oman osaamisen tunnistamisen taidon tulisi kulkea mukana opintojen alusta niiden loppuun asti. Korkeakoulutuksen alueella tulisi kehittää työkaluja, joiden avulla opiskelija voi paremmin tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan, tietojaan ja taitojaan. (Sokka 2012,1.)

Konstruktivistisen eli prosessina rakentuvan oppimiskäsityksen mukaan oppiminen on pohtimista, perustelemista, perustelujen esittämistä ja reflektointia. Ilman oman toiminnan ja kokemusten reflektiota oppiminen jää vaille syvempää ymmärrystä. Reflektio käsitteenä tulee latinasta, jossa reflectere merkitsee taakse katsomista. Reflektio ei ole uusi käsite. Esimerkiksi filosofi Dewey nosti reflektiokäsitteen esille jo 1920-luvulla. Deweyn esittämän näkemyksen mukaan reflektiiviseen ajatteluun liittyvät epäröinti, hämmennys ja monimuotoiset vaikeudet. Reflektion saavuttaminen on haastavaa. Reflektiota arvioitaessa voikin olla vaikea tehdä eroa kuvauksen, analyysin ja reflektion välillä. (Sokka 2012, 28.)

Reflektiota on määritelty monin eri tavoin. Olennaista reflektiossa on omien kokemusten arvioiva tarkastelu ja uuden tiedon luominen tämän pohjalta. Reflektointi on prosessi, jossa oppija tarkastelee oppimistaan aktiivisesti suhteessa aiempaan osaamiseensa ja tietoihinsa. Reflektio on osaamisensa kehittämistä tietoisesti tarkoituksen mukaisesti suunnattuna toimintana. Se on myös kompleksinen prosessi, jossa emotionaaliset ja kognitiiviset tekijät liittyvät toisiinsa vuorovaikutteisesti. (Sokka 2012, 28.) Reflektio voidaan näin ollen nähdä myös taitona, jota voi kehittää ja jolla on suoraa vaikutusta oppimisen tasoon.

3.2 Sairaanhoidajan osaamiskompetenssit

Opinnäytetyön keskiössä ja aineiston analyysin perusteena ovat sairaanhoitajan kompetenssi eli osaaminen sekä kvalifikaatiot eli ammattitaitovaatimukset. Sokka (2012, 24-25) on avannut osaamisen peruskäsitteitä seuraavasti. Kvalifikaatio ja kompetenssi ovat osaamisen peruskäsitteitä. Kvalifikaatio tarkoittaa ammatin tai työn edellyttämiä yleisiä valmiuksia ja vaatimuksia eli ammattitaitovaatimuksia. Kompetenssi puolestaan tarkoittaa pätevyyttä eli työntekijän valmiuksia, kykyä ja ominaisuuksia suoriutua tietystä tehtävästä. Kompetenssi muodostuu täsmällisestä ja selittävästä tosiasiallisesta tiedosta, taidoista, kokemuksista (hiljainen tieto), arvoperustasta, työyhteisön eettisten periaatteiden sisäistämisestä sekä jäsenyydestä ja toimintataidoista sosiaalisissa verkostoissa (Sokka 2012, 24-25).

Terveystieteiden tutkimuskeskusten ammattikorkeakouluille tuoma palaute on osoittanut, että odotukset vastavalmistuneen sairaanhoitajan osaamisesta vaihtelevat alueellisesti sekä perus- ja erikoissairaanhoidon välillä. (Eriksson ym. 2015 11-12.) Osaamiskuvauksen valtakunnallisella yhtenäistämällä on tavoitteena selkiyttää valmistuvan sairaanhoitajan osaamista ja taata sen tasalaatuisuuden. Osaamiskuvaukset auttavat työelämän edustajia arvioimaan opiskelijoita sekä tukevat työelämään siirtyvien sairaanhoitajien perehdyttämisessä. (Eriksson ym. 2015.) Osaamiskuvaukset ja sairaanhoitajan osaamisvaatimukset ovat Eriksson ym. mukaan (2015) seuraavat:

Asiakslähtöisyys- kompetenssi käsittää sairaanhoitajan valmiudet kohdata erikäiset asiakkaat oman elämänsä asiantuntijana, ja mahdollistaa hänet osallistumaan omien voimavarojen mukaan tukien häntä hoidon suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Asiakkaat on kohdattava ammatillisesti, luoden toimiva, avoin vuorovaikutussuhde. Toimivaan asiakslähtöisyyteen kuuluu myös eri kulttuureista tulevien asiakkaiden kohtaaminen ja vuorovaikutuksen merkitys. (Eriksson ym. 2015.)

Hoitotyön eettisyydellä ja ammatillisuudella tarkoitetaan, että sairaanhoitaja osaa toimia työssään hoitotyön arvojen ja eettisten periaatteiden mukaisesti. Huomioiden oman ammattikuntaa koskevan lainsäädännön ja eettisten ohjeiden mukaan toimimisen, arvioiden niiden toteutumista hoitotyössä, ihmisarvoa loukkaamatta.

Sairaanhoitajan ammatillisuus ja asiantuntijuus näkyvät oman ammatin arvioimisena ja kehittämisenä sekä eettisten ongelmien tunnistamisena. (Eriksson ym. 2015.)

Johtajuus ja yrittäjyys- kompetenssin mukaan sairaanhoitajan on kyettävä johtamaan omaa toimintaansa. Sairaanhoitajan on osattava arvioida työryhmän resurssit, sekä priorisoida työtehtävät ja niihin liittyvät vastuut. Sairaanhoitaja ymmärtää oman ammatillisen osaamisen merkityksen ja toiminnan kriittiseen reflektointiin. Sairaanhoitajan on toimittava muuttuvissa terveysalan toimintaympäristöissä hyvien työyhteisötaitojen mukaisesti. (Eriksson ym. 2015.)

Kliinisessä hoitotyön kompetenssissa sairaanhoitajan on hallittava työssään kliiniset toimenpiteet ja diagnostiset tutkimukset osana kokonaisvaltaista hoitoa. Sairaanhoitaja osaa arvioida hoidon tarvetta kliinisin ja fysiologisin arviointi/mitausperustein, ymmärtäen kehon elinjärjestelmien rakenteen ja toiminnan ja tätä kautta myös sairauksien syntymekanismien ja niiden aiheuttamat muutokset elimistössä. On osattava suunnitella, toteuttaa ja arvioida turvallista lääkehoitoa eri sairauksien hoidossa. Sairaanhoitaja toteuttaa ja hallitsee aseptiikan sekä ymmärtää infektioiden torjunnan periaatteet. Sairaanhoitaja hallitsee rakenteellisen kirjaaminen. (Eriksson ym. 2015.)

Näyttöön perustuvalla toiminnalla ja päätöksenteolla sairaanhoitaja kykenee käyttämään hoitotieteellistä päätöksentekoa, osaten määrittellä hoitotyön tarpeen, suunnittelun ja toteuttamisen sekä arvioinnin. On kyettävä hyödyntämään tieteelliseen tutkimusnäyttöön perustuvia suosituksia osana hoitotyötä. Tärkeätä on hallita hoitotyön keskeiset käsitteet. (Eriksson ym. 2015.)

Ohjaus- ja opetusosaamisellaan sairaanhoitaja vaikuttaa hoidon turvallisuuteen ja laatuun. Sairaanhoitotyö sisältää paljon ohjausta. Ohjaus on tiedon välittämistä potilaalle. Potilas saa ohjauksessa tietoa, jonka avulla hän arvioi omasta tilanteestaan käsin tiedon vaikutusta terveyteen. (Ahonen ym. 2012, 34). Sairaanhoitajan ammatillisen toiminnan ja osaamisen osana ohjausosaaminen edellyttää sairaanhoitajalta ammatillista vastuuta. Ohjauksella edistetään potilaan valintoja ja turvataan riittävän ohjauksen saanti. (Lipponen 2014, 13.)

Opetus- ja ohjausosaaminen sairaanhoitajan kompetenssina sisältää mm. seuraavat osa-alueet: Hoitaja osaa opettaa ja ohjata erilaisia potilaita ja asiakkaita, heidän omaisiaan ja läheisiään sekä ryhmiä ja yhteisöjä. Hän osaa ohjata ja tukea potilasta ja asiakasta itsehoidossa ja potilaan terveysongelman hallinnassa, sekä ohjata ja opettaa opiskelijoita ja henkilöstöä. Hoitaja käyttää ja tuottaa tarkoituksenmukaista perusohjausmateriaalia ohjauksensa tueksi, sekä osaa hyödyntää sähköistä potilasohjausta. (Eriksson ym. 2015.)

Potilaalla on lakisääteinen tiedonsaantioikeus. Tiedonsaantioikeus tarkoittaa sitä, että potilaalle on annettava selvitys hänen terveydentilastaan sekä eri vaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista, myös muista hänen hoitoonsa liittyvistä seikoista, joilla on merkitystä päätettäessä hänen hoitamisestaan. Selvitys on annettava siten, että potilas riittävästi ymmärtää sen sisällön. (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992.)

Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen kompetenssin mukaan sairaanhoitaja tuntee terveyden ja hyvinvoinnin liittyvän lainsäädännön sekä oheistukset, sisältäen kansainväliset suositukset terveyden ja toimintakyvyn edistämiseksi. Kykenee tunnistamaan väestön terveystilaa myös yksilötasolla ja mahdollisia riskitekijöitä, sekä ymmärtää riskitekijöiden varhaisen huomioimisen ja terveystottumusten yhteyden terveyteen. (Eriksson ym. 2015.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö kompetenssissa on ymmärrettävä sosiaali- ja terveystalouden tuottava julkinen, yksityinen ja kolmannen sektorin yhteys. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi on osattava ohjata asiakas/potilas käyttämään tarkoituksen mukaista palvelua. Tämä sisältää asiakaslähtöisen ja moniammatillisen hoitotyön muodon erilaisissa toimintaympäristöissä. (Eriksson ym. 2015.)

Sosiaali- ja terveystalouden laatu ja turvallisuus kompetenssi määrittää sairaanhoitajaa toimimaan eettisesti oikein. Sairanhoitaja edistää potilasturvallisuutta koko hoitoprosessin ajan, osaten ohjata potilasta ja hänen läheisiään hoitoonsa

koskevassa päätöksenteossa. Tuntee oman toimintayksikön turvallisuus ja hallinnan periaatteet ja oman vastuunsa sen edistämisessä. Arvioi hoitotyön laatua kaikissa sen vaiheissa. Ymmärtää tietoturvallisuuden merkityksen ja toimii vastuullisesti tietosuojan ylläpitämiseksi. (Eriksson ym. 2015.)

3.3 Yleissairaanhoitajan (180 op) ammatillisen perusosaamisen arvioinnin kehittäminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamalla Yleissairaanhoitajan (180 op) ammatillisen perusosaamisen arvioinnin kehittäminen- hankkeella (yleSHarvionti-hanke) on tarkoitus päivittää aiempaa sairaanhoitajan osaamisperustan kuvausta vuosille 2020-2030. Hankkeen tavoitteena on kehittää sairaanhoitajaopiskelijan kliinistä osaamista ja todentaa osaamisen kehittyminen koulutuksen aikana eri oppimisympäristöissä jatkuvan ohjauksen ja arvioinnin keinoin. Tämän ajatellaan edistävän opintojen sujuvuutta, tukevan osaamisen kehittymistä ja nopeuttavan opintojen edistymistä. Samalla varmistetaan kaikkien sairaanhoitajien perusosaaminen ja helpotetaan valmistuneiden rekrytointia sosiaali- ja terveydenhuollon erilaisiin tehtäviin. (yleSHarvionti-2020.)

Sairaanhoitajan perusosaamisen arvioinnin kehittäminen liittyy tässä yhteydessä opinnäytetyössä esitettyjen sairaanhoitajan ammattivaatimusten, osaamisperustan kuvaukseen sekä opinnäytetyön tavoitteisiin. Kyseisen hankkeen päivitettyt osaamisvaatimukset ovat yhteneviä opinnäytetyössä käytettyjen sairaanhoitajan ammattivaatimusten ja kompetenssien kanssa. Tärkeää on tuoda esille, että vielä päivityksessä olevat yleSHarvionti-2020 osaamisvaatimukset ovat opinnäytetyötä tehdessä tulleet huomioiduksi ja ne jätetään tarkoituksella varsinaisen tutkimuksen ulkopuolelle. Opinnäytetyön ja tutkimuksen kannalta on kuitenkin olennaista olla tietoinen kyseisestä merkittävästä valtakunnallisesta kehittämistyöstä sekä alaakin ohjaavasta ajankohtaisesta kehittämishankkeesta.

Hanketta koordinoi Savonia AMK ja hankkeen projektipäällikkönä on yliopettaja Marja Silén-Lipponen. Hankkeessa ovat mukana Suomen kaikki 21 ammattikorkeakoulua, joissa on sairaanhoitajan tutkintoon johtavaa koulutusta. Keskeisiä

yhteistyökumppaneita ovat Suomen sairaanhoitajaliitto ry ja sen kautta European Federation of Nursing Associations, Tehy ry, Lääkehoidon opetuksen kehittämisen kansallinen asiantuntijaryhmä (LOKKA), Hallintoylihoitajien verkosto ja mukana olevien ammattikorkeakoulujen työelämäkumppanit ja kolmannen sektorin toimijat sekä toisen asteen oppilaitokset lähihoitajakoulutuksen osalta, STM, OKM sekä lausunnon antajina Fimean koordinoima valtakunnallinen lääkeinformaatioverkosto ja Valvira. (yleSHarviointi-2020.)

Hankkeeseen on liittynyt olennaisesti osaamisen arvioinnin selvityksiä. Nämä toteutettiin kansallista ja kansainvälistä osaamisen arviointia kartoittavilla systemaattisilla kirjallisuuskatsauksilla sekä kyselyillä suomalaisille ammattikorkeakouluille niissä jo käytössä olevista sairaanhoitajaopiskelijoiden kliinisen osaamisen arviointimenetelmistä. Näiden pohjalta on muodostettu kokonaiskuvaa arviointimenetelmistä. (yleSHarviointi-2020.)

Tehtyyn kyselyyn on saatu vastauksia 19 suomalaisesta ammattikorkeakoulusta, joista saatiin yksi koottu vastaus. Vastaajina oli koulutusvastaavia, tutkintovastaavia, yliopettajia, lehtoreita, kehittämispäälliköitä, opoja, harjoittelukoordinaattori sekä osastonhoitajia työelämän edustajana ja sairaanhoidon opiskelija. Kliinisen osaamisen arvioinnissa käytetyt menetelmät ovat monipuolisia ja hyvin samantapaisia kaikissa ammattikorkeakouluissa. Osaamisen näyttöjen arviointi kohdentuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja asenteeseen. Kyselyn tuloksena vastaajat esittivät selkeästi tarpeen yhtenäistää arviointikriteereitä kaikissa ammattikorkeakouluissa. (yleSHarviointi-2020.)

Hankkeeseen liittyvät osaamisvaatimukset sisältöineen on tehty yhteistyössä OKM:n kärkihankkeiden, EduPal ja Sote Peda 24/7, kanssa. Osaamisvaatimukset sisältöineen voivat vielä tarkentua tämän hankkeen edetessä ennen hankkeen päättymistä v. 2020. Ammattikorkeakoulut ja muut toimijat voivat julkaista osaamisvaatimukset ja sisällöt omilla verkkosivuillaan linkittämällä tämän Savonian verkkosivun omaan julkaisuunsa. Hankkeen edetessä osaamisvaatimukseen ja sisältöihin voi tulla vielä joitakin muutoksia. (yleSHarviointi-2020.)

4 LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN HOITYÖN HARJOITTELUN TAVOITTEET

Sairaanhoitajakoulutuksen sisällöt valitaan ensisijaisesti ammatilliseen osaamisen perustuen. Sisällöt perustuvat ja kytkeytyvät koulutusohjelman osaamisen tavoitteisiin sekä kehittämään yleisiä työelämätaitoja. Ammattiopintojen tavoitteena on perehdyttää opiskelija sairaanhoitajan ammatillisen tehtäväalueen keskeisiin kokonaisuuksiin ja sovelluksiin. Opintoihin kuuluu kliininen harjoittelu, jossa opiskelija perehtyy ohjatusti keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. (Eriksson ym. 2015, 13.)

Harjoittelut ovat tärkeä osa ammattikorkeakoulussa opiskelua. Harjoitteluissa perehdytään käytännön työtehtäviin sekä opitaan soveltamaan tietoja ja taitoja työelämässä. Lisäksi verkostoidutaan ja luodaan kontakteja erilaisiin työpaikkoihin. Parhaassa tapauksessa harjoittelut avaavat mahdollisuuksia työllistymiseen ja opinnäyteyhteistyöhön. Diakissa harjoittelua on 30–100 opintopistettä. Harjoitteluiden määrä vaihtelee sen mukaan, missä koulutuksessa opiskelija opiskelee. (Diak, 2018.)

4.1 Lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön harjoittelu

Terveysalan opiskelijoiden (sh., shd. ja th.) osalta TET-projekti on osa Diakin harjoittelupolkua. Diakin Lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön harjoittelun tavoitteet ovat näin ollen myös osana TET-suoritusta. Diakissa opiskelijan tavoitteena lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön harjoittelussa opetussuunnitelman mukaan ovat:

- Osaa huomioida lasten, nuorten ja perheiden moninaisuuden, monikulttuurisuuden sekä elämäntilanteiden merkityksen terveyden edistämisessä ja ohjauksessa.

- Osaa soveltaa lääketieteellisen hoidon perusteita toimintaympäristölle tyyppisten lasten ja nuorten hoitotyössä.
- Osaa havainnoida harjoitteluympäristön infektioriskitekijöitä sekä työskennellä aseptisesti oikein.
- Osaa tunnistaa lääkehoitoprosessin riskikohdat ja toimii lääkehoidon osaamisvaatimusten ja vastuun mukaisesti.
- Osaa tukea nuorta ja hänen perhettään hyödyntämään verkossa toteutuvan itsehoidon keinoja sairauksien itsehoidon ja kuntoutumisen materiaaleissa.
- Osaa tunnistaa varhaisen puuttumisen tarpeita lapsen, nuoren ja perheen elämässä sekä osaa käyttää varhaisen puuttumisen ja voimavaraistavia työmenetelmiä.
- Osaa tunnistaa lasten, nuorten ja perheiden huono-osaisuuden ja syrjäytymisen uhkia ja tunnusmerkkejä ja osaa toimia lähimmäisen rakkauden ja eettisten periaatteiden mukaisesti.
- Osaa tunnistaa lapsen ja nuoren henkisen ja hengellisen kasvun ja avun tarpeita sekä soveltaa auttavan vuorovaikutuksen ja hengellisen hoitotyön menetelmiä hoitosuhteessa.
- Osaa tukea parisuhdetta ja vanhemmuutta.
- Osaa ohjata nuorta ja hänen perhettään käyttämään tarkoituksenmukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä 3. sektorin palveluita.
- Osaa arvioida ammatillisen kasvunsa vaihetta sekä esittää lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön kehittämishaasteita. (Diak, 2018.)

Lehtori Hentilän mukaan (2019) edellä mainitut harjoittelun tavoitteet sekä HUS/HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosityksikön asettamat tavoitteet ovat monipuolisesti saavutettavissa TET-projektissa. HUS/HYKS lasten ja nuorten sairauksien tulosityksikön tavoitteet konkretisoituvat TET-projektissa mahdollisuutena kehittää terveysalan opiskelijan kohtaamis- ja ohjaus taitoja, suunnittelu- ja organisointitaitoja, tiimityöskentelyosaamista, johtamistaitoja ja lastensairaanhoidon osaamista. (Hentilä & Ruuskanen, 2019.) Vanhemmuuden ja perheen kanssa työskentely ovat oikeastaan ainoat tavoitteisiin kuuluvat osa-alueet joihin TET-projektissa ei päästä. Kaikkea muuta voidaan monipuolisesti harjoitella esim. potilas case-työskentelyn avulla. (Hentilä, 2019.)

4.2 Nuoruusikä kohtaamisessa ja vuorovaikutuksessa

Nuoruusiän psyykkistä kehitystä voidaan tarkastella useista näkökulmista. Nuoruusiässä tapahtuva persoonallisuuden rakenteiden uudelleen jäsentyminen muistuttaa varhaislapsuuden yksilöitymistapahtumia. Nuoruusikää onkin pidetty ikään kuin toisena mahdollisuutena selvittää aiemman kehityksen aikana ratkaisematta jääneitä vaiheita. Tämä tapahtuu ajoittaisen psyykkisen taantumana eli regression kautta. Elämänkaariteoriassa tarkastellaan eri ikäkausien kehityspsykologisia muutoksia psykososiaalisina kehitystehtävinä, jotka ratkaisemattomina heijastuvat vaikeuksina seuraavissa kehitysvaiheissa; nuoruusiässä keskeistä on oman identiteetin muodostuminen. (Aalto-Setälä & Marttunen 2007, 208.)

Nuoruus alkaa puberteetista. Nuoren tehtävänä on vähitellen irrottautua lapsuudesta ja löytää oma persoonallinen aikuisuutensa. Tämä tehtävä ei ole helppo. Puberteetista alkaa nuoren huima fyysisten ja psyykkisten muutosten vaihe, jolle elämänkaaren aikana vetää vertoja vain varhaislapsuuden kehitysvauhti. Nuoruusikä ajoittuu noin ikävuosiin 12–22 ja on vähittäistä psykologista sopeutumista näihin sisäisiin ja ulkoisiin muutoksiin. (Aalto-Setälä & Marttunen 2007, 207.)

On huomioitavaa, että nuoruuteen liittyvä sopeutuminen ei aina onnistu. Joka viides nuori kärsii mielenterveyshäiriöstä. Häiriöiden varhainen tunnistaminen ja hoito on tärkeää. Tällöin nuoruusiän kehitysmahdollisuutta ei hukata. Voidaan

myös todeta, että varhainen hoito parantaa häiriön pitkäaikaisennustetta. Häiriöiden tunnistamisen tekee haastavaksi ja vaikeaksi se, että nuoren kehitys ei yleensä etene johdonmukaisesti ja yksilölliset kehitys erot ovat suuria. Esimerkiksi fyysisesti aikuiselta näyttävä nuori voi psyykkiseltä kehitystasoltaan olla vielä hyvinkin kypsyttömä. Onkin vaikea erottaa mikä on kehityksen yksilöllistä vaihtelua ja mikä häiriötä. Häiriintynyttä kehitystä ei voida tunnistaa tuntematta nuoruusiän normaalia kehitystä ja häiriöiden ominaispiirteitä. (Aalto-Setälä & Marttunen 2007, 207.)

Nuoruusiän keskeinen kehityksellinen päämäärä on itsenäistyminen. Ikäkauteen kuuluvat keskeiset kehitystehtävät tulee ratkaista. Nuoren kehitystehtäviä ovat; vanhemmista irrottautuminen, enenevä turvautuminen ikätovereihin vanhempien sijasta, sopeutuminen murrosiän fyysisiin muutoksiin ja oman seksuaalisen identiteetin jäsentäminen. Nuoruusiässä kiinteytyy aikuisen persoonallisuus, joka on suhteellisen muuttumaton. (Aalto-Setälä & Marttunen 2007, 207.)

Nuoruusikä voidaan jakaa karkeasti kolmeen vaiheeseen, joilla on omat kehitykselliset ominaispiirteensä. Varhaisnuoruus ajoittuu fyysisen puberteetin käynnistämänä ikävuosiin 12–14 (nk. murrosikä), varsinainen nuoruus vuosiin 15–17 ja jälkinuoruus suunnilleen ikävuosiin 18–22. Psykkinen kehitys ei normaalistikaan etene suoraviivaisesti vaan kehityksellisen etenemisen ja ajoittaisen taantumisen kautta. Puberteetin käynnistämiin fyysisiin muutoksiin, kasvupyrähdykseen ja sukukypsyyden saavuttaminen kytkeytyy erityisesti varhaisnuoruuteen. Tämän vaiheen keskeisin kehitystehtävä onkin työstää muuttuvaa suhdetta omaan kehoon. Mielialan voimakkaat vaihtelut, ristiriidat vanhempien kanssa, mustavalkoinen ajattelu, itsekeskeisyys ja vahva suuntautuminen ikätovereihin ovat varhaisnuorelle tyypillisiä. (Aalto-Setälä & Marttunen 2007, 208.)

Varsinaisessa nuoruudessa keskeisin kehitystehtävä liittyy muutokseen suhteessa vanhempiin, omaan itseen ja omaan seksuaalisuuteen. Selkiytyminen näillä alueilla ilmenee usein nuoren lisääntyneenä energisyytenä ja aktiivisuutena. Jälkinuoruuden kehityksellisinä tavoitteina ovat lopullisen aikuisen persoonallisuuden eheytyminen, yksilöllisen identiteetin muodostuminen, itsenäistyminen ja konkreettinen irrottautuminen lapsuudenkodista. Tässä ikävaiheessa nuori

tekee tärkeitä valintoja opiskelun, ammatin ja ihmissuhteiden alueilla. (Aalto-Setälä & Marttunen 2007, 208.)

Kognitiivinen näkökulma korostaa nuoren ajattelussa tapahtuvaa siirtymää. Tällöin nuorelle kehittyy kyky suhteuttaa asioita eikä vain työskennellä konkreettisten ajatusten pohjalta. Nuori kykenee huomioimaan erilaisia näkökohtia samanaikaisesti. Tämä edistää kyseenalaistamaan tietoa ja etsimään vaihtoehtoja. Lisäksi kehittyvät abstraktiin ajattelun kyky, tieteelliseen päättelyn kyky sekä kyky asettua toisen asemaan. Nuoruuskehityksen aikana ruumiin ja mielen yhteys on voimakas. Varhaisnuoren kyvyt tarkastella ja eritellä omia tunnetilojaan ovat vielä puutteelliset. (Aalto-Setälä & Marttunen 2007, 208.)

5 OPPIMISEN LÄHTÖKOHDAT TET-PROJEKTISSA

Koulutuksen suunnittelussa on jatkossa määriteltävä yhä tarkemmin, mitä osaamista halutaan kehittää ja mikä osaamisen kehittämisen tavoitteena on. Tällöin jo opetusta suunniteltaessa tulee määritellä täsmällisesti, tavoitellaanko sitä, että ammattilainen ymmärtää jonkin osatekijän vaikutukset kokonaisuuteen vai onko tavoitteena käytännön taitojen hallitseminen. (Kangasniemi ym. 2018, 66.)

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa asiakkaat ja asiakastilanteet ovat monimuotoisia ja ammattilaiselta edellytetään yksittäisten taitojen lisäksi yhä enemmän kokonaisuuksien hallintaa. Hoitoon ja ojoukseen liittyvissä päätöksissä tullaan tulevaisuudessa vaatimaan terveydenalan ammattilaisilta vielä enemmän kykyä nähdä asiakkaan tilanne kokonaisvaltaisesti. Koulutuksen suunnittelussa tulee huomioida myös käytettyjen opetusmenetelmien sopivuus halutun osaamisen saavuttamisessa. (Kangasniemi ym. 2018, 66.)

5.1 Yhteisöoppiminen

Yhteisöoppiminen on vuorovaikutuksessa tapahtuvaa oppimista. Tämän oppimisen ominaispiirteitä ovat oman opitun tiedon reflektointi ja sen jakaminen sekä yhteisen ymmärryksen rakentaminen ja sen arviointi. Vuorovaikutuksessa tapahtuva keskustelu ja toiminta mahdollistaa yksilön omien opittujen tietojen jakamisen, sekä antaa uutta näkökulmaa ja pohjaa itsestään selvien asioiden kyseenalaistamiselle. (Rauste von Wright 2003.) Yhteisöoppimisessa yhdessä ajatellaan, suunnitellaan, tehdään ja toteutetaan monipuolista oppimista. Tärkeätä on oppilaan oma tahto toimia ja oppia yhdessä. Tässä oppimistavassa on otettava huomioon oma toiminta ja sen seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin. (Haapaniemi & Raina 2014.)

Yhteisöllinen oppiminen on yksi tärkeimmistä osaamisalueista työelämässä. Asiantuntijatehtävissä työskennellään nykyään pääosin ryhmissä. On todettu, että

opiskeluaikainen yhteisöllinen oppiminen edistää toimimaan asiantuntijatyöryhmissä. Yhteisöllinen oppiminen pienryhmäkontekstissa tarkoittaa tiedon rakentamisprosessia. Tähän prosessiin liittyy oppimista edistävien kognitiivisten ja emotionaalisten prosessien käynnistyminen yhteistyössä ryhmän jäsenten kesken. (Suhonen, Kaakinen, Kaasila & Sarenius 2015.)

Yhteisöllinen oppiminen on sekä yhteisön että myös yksilön oppimista, jossa käytetään yhteisöllisiä ja yksilöllisiä oppimismenetelmiä. Sosiaali- ja terveystieteiden sekä eri asiantuntijoiden vuorovaikutus on yhteisöllistä oppimista, jossa jokaisen vahvuudet hyödynnetään yhteisen tiedon rakentamisessa. (Ruskaranta 2016, 5.)

5.2 Työelämälähtöisyys

Aiemmin työelämälähtöisyyttä on tarkasteltu joissakin ammattikorkeakoulutusta käsittelevissä tutkimuksissa. Rissanen Riitta (2003, 33.) on tutkinut työelämälähtöisyyttä tarkastellessaan opinnäytetyön tehtäviä. Rissaselle työelämälähtöisyys merkitsee oppimisen siirtymistä työelämän oppimistilanteisiin, joissa on mahdollista yhdistää erilaisia tapoja oppia koskien tutkimista ja kehittämistä. Nykyään työelämälähtöisyyttä käytetään useimmiten annettuna käsitteenä viittaamalla ammattikorkeakoululakiin tai luettelemalla niitä tapoja ja keinoja, joilla työelämäyhteistyötä tehdään. (Neuvonen- Rauhala 2009, 11-13.)

Tutkija Päivi Tynjälä on tutkinut laajalti ja eri näkökulmista pedagogisia menetelmiä. Hän määrittelee työelämälähtöisyyden käsitteen viittaamaan koulutuksen ja työelämän yhteistyöhön perustuviin toimintatapoihin, joita voidaan toteuttaa monin eri tavoin. (Virtanen & Tynjälä 2013). Rissanen (2003, 33) käsittää opinnäytetyön työelämälähtöisyyden tietämyksen ja osaamisen kehittämiseksi, jota rakennetaan ja sovelletaan käytännön työelämässä.

5.3 Projektioppiminen

Projektioppimisella tarkoitetaan pidempiaikaista prosessia, jossa opiskelijat yhdessä ratkaisevat ongelmia aidoissa työympäristöissä, omaa ammatillisuutta ja asiantuntijuutta hyödyntäen. Projektioppiminen kehittää yhteistoimintaa, kommunikointitaitoja sekä reflektiivistä oppimista. Tässä toimintamallissa tavoitteet täsmennetään yhdessä, jaetaan omaa oppimista muille sekä päästään analysoimaan projektin aikana tulleita mahdollisia haasteita. Sairaanhoidajakoulutuksen tulee vastata työelämän osaamistarpeisiin, ja näin ollen pätevyys- ja osaamisvaatimukset ovat tärkeä osa opiskelijan osaamista muuttuvissa työympäristöissä. (Vesterinen 2001.)

Projektityössä yhdistetään teoriaa ja käytäntöä, mikä mahdollistaa projektityötaitojen kehittymisen, joka taas vastaa työelämässä vaadittavia taitoja, tavoitteita ja valmiuksia. Projektioppimisen katsotaan myös kehittävän vastuun ottamista opiskelijan omasta oppimisesta. Projektioppimisessa korostetaan asiakaslähtöistä suunnittelua ja toimintaa, jossa oppiminen etenee yhdistämällä teoriaa ja käytäntöä pienryhmissä, vuorovaikutuksessa muiden kanssa. (Vesterinen 2001.)

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää terveysalan (sh., shd. ja th.) opiskelijoiden ammatillisen osaamisen kehittymistä TET-projektissa. Analysoimme Diakin ja HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön toimeksiannon mukaisesti terveysalan opiskelijoiden osaamisen kehittymisen kuvauksia TET-projektien yhteydessä kerättyjen anonyymien ja avointen palautekyselyiden pohjalta.

Tarkastelemme sairaanhoitajan osaamisen kompetenssien tunnistettavuutta työelämälähtöiseen yhteisöoppimiseen ja projektioppimiseen perustuvassa TET-projektissa. Opinnäytetyön tarkoituksena on edistää omaa, että myös opiskelijoiden ammatillista kasvua. Tavoitteena on kuvata opiskelijoiden näkökulmasta osaamisen tunnistamista sairaanhoitajan virallisten osaamiskuvausten eli osaamisen kompetenssien mukaisesti. Ammatillisen osaamisen kompetenssit kuuluvat sairaanhoitajan ammattivaatimukseen. Opinnäytetyössä halutaankin huomioida ja kuvata osaamisen kehittymisen lisäksi osaamisen tunnistamista ja sen mahdollista merkitystä opiskelijan ammatillisessa kehittämisessä. Opinnäytetyöprosessina syventää myös omaa tietämystämme tutkimus - ja kehittämistyöstä.

Tässä tutkimuksessa ohjaavina tekijöinä ovat tutkimuskysymys ja sairaanhoitajan viralliset osaamiskuvaukset. Tutkimusaineistoa on kerätty vuosina 2016- kevään 2019 Diak terveysalan opiskelijoiden opintoihin kuuluvista yläasteikäisille järjestetyistä TET-jaksoista, jotka toteutuvat Diakin ja HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön yhteistyön pohjalta. Lisäksi tietoa käsitteisiin liittyen olemme etsineet kirjallisuudesta, artikkeleista, väitöskirjoista, Pro gradu –tutkielmia ja tietokantoja (finna, terveystietä, käypähoito, pubmed) hyödyntäen. Tutkimuskysymykseen vastataan kyselyaineistosta kerätyn tutkimustiedon avulla.

Tutkimuskysymys on:

Mitä ammatilliseen kehittämiseen liittyvää osaamista opiskelijat kuvaavat ja tunnistavat oppineensa TET-projektissa?

7 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT

Opinnäytetyö toteutetaan työelämälähtöisen osallistavan kehittämisen menetelmällä perustuen tutkimuksen luonteeseen ja kohteeseen. Tutkimuksessamme on tarkoitus käyttää laadullista, kuvailevaa otetta avoimia palautekyselyitä analysoiden. Diakin lähteiden mukaisesti kehittämispainotteisessa opinnäytetyössä käytetään menetelmiä, joiden synnyttämää aineistoa analysoimalla syntyy kehittämistyön tulos ja jatko kehittelyn tarve. (Gothoni, Hyväri, Kivirinta, Kolkka & Vuokila - Oikkonen 2016.)

7.1 Laadullinen tutkimus

Erityyppisten ongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan monenlaista tietoa. Terveydenhuollossa tarvitaan sekä määrällisiä että laadullisia tutkimuksia, jotka tuottavat tietoa erityisesti terveydestä, sairauksista ja hoidosta. (Kylmä, Vehviläinen-Julkunen & Lähdevirta 2003.)

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä tarkastellaan avoimesti ilman sitovaa etukäteissuunnitelmaa. Tuloksena syntyy tutkittavaa ilmiötä kuvaava teoreettinen rakennelma, jota voidaan hyödyntää sellaisenaan käytännön toiminnan ohjaamiseen mutta myös määrällisen jatko tutkimuksen pohjana. (Kylmä ym. 2003.)

Aineiston kokoamisen ja käsittelyn tarkka etukäteissuunnittelu ei yleensä ole laadullisessa tutkimuksessa mahdollista. Menetelmään kuuluu, että suunnitelma on alkuasetelmaltaan joustava, väljä, avoin ja kehittyvä. Avoimuudesta ja kehittyvyydestä huolimatta on välttämätöntä tunnistaa tutkittava ilmiö, perustella tarve tutkia sitä ja kuvata tutkittavan ilmiön aikaisempaa tutkimusta (Kylmä ym.2003.)

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on oletus, että todellisuus ei ole tutkijasta ja tutkimukseen osallistuvasta erillistä tai riippumatonta vaan että tulkinnat vaikuttavat ihmisen subjektiiviseen todellisuuteen. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään siis jäsentämään tutkittavaa todellisuutta tutkimukseen osallistuvien ihmisten näkökulmasta luokittelemalla tämän todellisuuden elementtejä ja prosesseja. Näin tuotetaan tutkittavaa ilmiötä kuvaavia käsitteitä, niiden välisiä suhteita ja teoriaa (Kylmä ym. 2003.)

Laadullisen tutkimuksen menetelmän keskeiseksi ominaisuudeksi nimetään usein induktiivisuus. Kuitenkin jotkut tutkijat toteavat, että laadullinen tutkimus voi olla myös deduktiivista eli teorialähtöistä ja abduktiivista, jolloin muodostettu tulos ja käsitteet ovat teoriaa ohjaavaa. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 95). Opinnäytetyösämme yhdistämme sekä induktiivista että deduktiivista menetelmää. Tarkoittaen että tutkimus on sisällönanalyysin, terveysalan opiskelijoiden kuvausten tarkastelun lisäksi myös teoriasidonnainen liittyen aikaisempaan tutkittuun tietoon aiheesta ja sen keskeisistä käsitteistä.

Kvalitatiivisena opinnäytetyönä tutkimusmenetelmä on kuvaileva kyselytutkimus. Opinnäytetyön tarkoituksena on analysoida terveysalan opiskelijoiden kuvauksia ammatillisen osaamisensa kehittymisestä työelämälähtöisessä yhteisöoppimisessä.

7.2 Aineistonkeruu

Koska tutkimus on laadullinen, valitaan tutkimukseen osallistujiksi ne henkilöt, jotka tietävät eniten tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä. Tämä on perusteltua, koska laadullisessa tutkimuksessa pyritään jäsentämään tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä. Tutkimukseen osallistuvien henkilöiden määrä on yleensä pieni. Liian suuri osallistujamäärä ja runsas aineisto voivat vaikeuttaa tutkittavan ilmiön kannalta oleellisten asioiden löytämistä aineistosta. Laadullisessa tutkimuksessa painotetaan enemmän aineiston laatua kuin määrää, koska siinä keskitytään tutkittavan ilmiön kuvaukseen aineistosta käsin. (Kylmä ym. 2003.)

Palautekysely on kerätty 2016- kevät 2019 terveystieteen opiskelijoiden opintoihin kuuluvista yläasteikäisille suunnatuista TET-projekteista. Jaksot toteutuvat Diakin, Arabian yläasteen (yhteistyökoulun) ja HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön yhteistyön pohjalta. Tukea ja perusteltavuutta sisällön ja käsitteiden avaamiselle on etsitty alan kirjallisuudesta, artikkeleista, väitöskirjoista, Pro gradu –tutkielmista. Käyttäen erityisesti tietokantoja finna, medic/pubmed ja terveystietä.

Tutkimuskysymykseen; Mitä ammatilliseen kehittymiseen liittyvää osaamista opiskelijat kuvaavat ja tunnistavat oppineensa TET-projektissa? Vastamme kyselyaineistosta 2016- kevät 2019 kerätyn tutkimustiedon avulla. Palautekyselylomake on opinnäytetyön suunnitelman liitteenä. (LIITE 1)

Tutkimus ja sisällönanalyysi on rajattu koskemaan TET-projektin palautekyselyn ensimmäistä kysymystä; 1. Mitä opit TET-jakson aikana? Kts. LIITE 1

7.3 Aikataulu ja eteneminen

Opinnäytetyömme on toimeksianto. Diakin ohjeistuksen mukaisesti työn lähtökohdat, ideointi ja tavoitteet liittyvät Diakin kehittämistyöhön sekä työelämäkumppanuuteen. Tavoitteenamme oli työelämälähtöisyyteen pohjautuen kuvata prosessia, jossa toimijat kuvataan aktiivisia osallisia. Opinnäytetyö etenee kolmessa vaiheessa: Suunnitelma, käsikirjoitus ja jättö/julkaisu. (Gothoni ym. 2016).

Opinnäytetyön suunnitelmaa on edeltänyt ideointivaihe pohjautuen TET-jaksoon, johon toinen tämän opinnäytetyön tekijöistä (Liimatta) osallistui vuonna 2017. Diakin lehtorien tuella lähdimme suunnittelemaan ja tarkentamaan mahdollista TET-jaksoihin liittyvää opinnäytetyön aihetta ja sisältöä. Tutustuimme tässä yhteydessä Ruskarannan 2016 tekemään ensimmäiseen TET-jaksoa koskevaan raporttiin.

Ruskarannan raportista 2016 nousi selkeästi esiin TET-jaksoon osallistuneiden sairaanhoitajaopiskelijoiden kuvaukset ohjausosaamisesta sekä jakson vuorovaikutuksellisuudesta. Tämän jo löytyneen, raportoidun ja saturoituneen tiedon pohjalta olemme laajentaneet tutkimustamme toimeksiantona kattamaan koko terveysalan/sairaanhoitajan ammatillisen osaamisen kokonaisuutta. Asetimme opiskelijoiden osaamisen kehittymisen kuvaukset ja viralliset sairaanhoitajan ammattivaatimusten osaamisalueet eli kompetenssit tarkastelun kohteeksi.

Olemme opinnäytetyömme myötä perehtyneet laajalti tutkimusaihetta koskeviin julkaisuihin ja teoksiin. Olemme rajanneet opinnäytetyöhön liittyvää teoretietoa ja tieteellistä tietoa. Rajasimme opinnäytetyössä käsiteltävän tiedon aiheeseen kuuluvien keskeisimpien käsitteiden ympärille sekä varsinaisen kyselyaineiston analyysiin.

Terveysalan opiskelijoiden ammatillisen osaamisen kehittymisen tutkiminen mahdollistui TET-projektiin liittyvän avoimen kyselymateriaalin analyysin avulla. Suunnitelman täydentämisen ja hyväksyttämisen jälkeen haimme tutkimuslupaa aineiston analysointia varten. Tutkimusluvan myötä analysoitiin aineisto kesän ja syksyn 2019 aikana. Käsikirjoitus valmistui syksyllä 2019. Tulosten sekä työn julkaisu tapahtui loppuvuodesta 2019.

7.4 Aineiston analysointi

TET-jakso projektin päätyttyä terveysalan opiskelijat vastasivat kyselyyn pohtien omaa projektistyöskentelyä, oman oppimisen näkökulmasta kirjoittaen vapaa muotoisesti omia näkemyksiään mahdollisimman monipuolisesti. Opinnäytetyösämme tutkimme; Mitä ammatilliseen kehittymiseen liittyvää osaamista opiskelijat kuvaavat ja tunnistavat oppineensa TET-projektissa?

Tutkimuksen sisällönanalyysin analysointimenetelmänä käytettiin teemoittelua. Teemoittelun avulla nostetaan esiin teemat/aiheet joihin tutkimus painottuu. Tarkoituksena on löytää aineistosta olennaisesti se, mitä kustakin teemasta on sanottu. Teemojen ja aihepiirien mukaan aineistoa pilkotaan ja ryhmitellään. (Tuomi

& Sarajärvi 2013, 93). Opinnäytetyön kuvaileva sisältö analysoitiin teoriasidonnaisesti. Teoriasidonnaista lähestymistapaa voidaan kutsua myös deduktiivisesti (Tuomi & Sarajärvi 2013, 99-100.)

Timo Laine on alun perin esittänyt rungon laadullisen tutkimuksen etenemisen kuvaamiseksi. Tutkimuksessa on päätettävä mikä juuri tässä aineistossa on kiinnostavaa, kaikki muu jää pois. Merkityt asiat kerätään yhteen muusta aineistosta, jonka jälkeen aineisto teemoitetaan tai luokitellaan, lopuksi tehdään yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 95-101.)

Teemojen mukaisesti aineistosta nostetaan esiin kuvaukset/ilmaisuudet ammatilliseen osaamiseen ja ammattivaatimukseen liittyen. Pääteemoina toimivat sairaanhoitajan osaamisvaatimusten mukaiset ammatilliset kompetenssit. Opiskelijoiden vastauksia pyritään tutkimaan monipuolisesti. Omaa pohdintaa esitämme analyysin vahvistajana ja prosessin kuvaajana. Olemme käyttäneet tutkimuksen arvioinnin ja raportoinnin lähtökohtina Diakin opetusmateriaaleja, ammattikirjallisuutta sekä Kyngäs ym. 2011 -työryhmän artikkelia, Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. Kyngäs ym. (2011) artikkelia hyödynnettiin erityisesti syventämään, käsitystä laadullisen kuvailen tutkimuksen näkökulmasta ja tutkimustuloksista. Artikkelin tuloksia voidaankin hyödyntää käytettäessä ja kehitettäessä sisällönanalyysiä, arvioitaessa sisällönanalyysillä tehtyjä tutkimuksia ja sisällönanalyysiä opetettaessa. (Kyngäs ym. 2011, 147).

Kyngäs ym. (2011) artikkeli on suunnattu myös tieteellisen tutkimuksen arvioijille, koska artikkeli lisää ymmärrystä siitä, miten sisällönanalyysillä tehty tutkimus tulisi raportoida, jotta se olisi riittävän ymmärrettävä ja luotettava. Opinnäytetyön aineiston analyysin ja tulosten esittämisen tavoitteeksi nostimme selkeän raportoinnin ja tulosten selkeyden. Tulokset pyritään kuvaamaan aineistolähtöisen sisällönanalyysin mukaisesti. Prosessissa tuodaan näkyväksi analyysin, tulosten ja luotettavuuden raportointia, vaikka kysymys onkin vain yhden avoimen vastauksen analyysistä (Kyngäs ym. 2011, 147).

Jaoimme analysoitavan aineistomme vuosilta 2016 - kevät 2019 kahteen jaksoon puoliksi, jolloin opinnäytetyön tekijä käsitteli aineiston tiettyä osaa vuosilta 2016–

2017 tai 2018- kevät 2019. Analyysivaiheessa molemmat tutkijat perehtyivät koko aineistoon mutta varsinaisessa sisällönanalyysissä analysointi jakaantui kahdeksi ajallisesti kahden vuoden kyselyaineistoiksi (2016-2017 ja 2018- kevät 2019 aineistoiksi). Analysoitava asia oli rajattu aineistolähtöisesti osaamisen tunnistamiseen liittyvien ilmaisujen poimintaan/pelkistämiseen aineistosta. Analyysien tulokset koottiin yhteisesti kategorioiden mukaisesti ja rakennettiin kuvio tulosten esittämiseksi. Luotettavuuden ja tutkimuskriteerien tarkastelua toteutettiin reflektoiden, pohtien, saadun palautteen avulla sekä tietolähteisiimme peilaten opinnäytetyön prosessin eri vaiheissa. Tätä käsitellään lisää pohdinta osioissa.

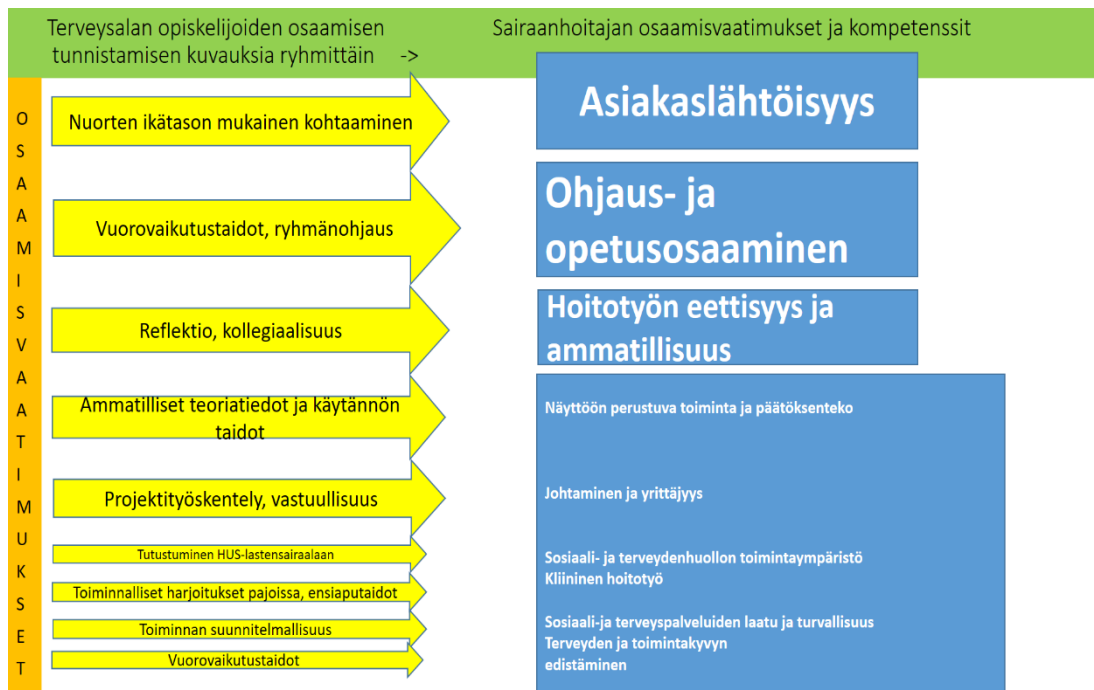
Analyysin vaiheissa teemoittelun ja ryhmittelyn aikana tarkasteltiin mitä yhteneviä ja eriäviä tuloksia oli aineistosta saatu pelkistettyä. Vertasimme ja kokosimme luokitellen kategoriat ja huomiomme sekä yhtenevät että toisistaan eroavat tulokset. Kahden eri tutkijan näkökulmien hyödyntäminen lisää mahdollisesti tutkimuksen luotettavuutta ja toistettavuutta, varsinkin kun toinen opinnäytetyön tekijöistä ei ollut osallistunut TET-projektiin. Tämä toi moninäkökulmaisuuksiin aiheen käsittelyyn ja ymmärtämiseen. Analyysin mukaan laadullisesti analysoiduista kuvauksista löytyi selkeästi yhdenmukaisuutta sekä uusiakin näkökulmia. Sairaanhoidajan ammatillisiin osaamisvaatimuksiin liittyvät ja yhdistettävät ilmaisut kokosimme kategorioiksi. Aineistosta muodostui selkeä kuvio ylä- ja ala luokkineen.

8 TULOKSET

Kävimme läpi aineiston vapaa muotoisia vastauksia, keräten samaa tarkoittavat vastaukset sairaanhoitajan ammatillisen osaamisen kompetensseihin. Käytimme tekniikkana teemoittelua, laadullisen aineiston ryhmittelyä, jossa ryhminä toimivat sairaanhoitajan osaamisen kompetenssit. Analyysin teknisessä vaiheessa pelkistimme aineiston alkuperäisiä lauseita yksitälliseksi ilmaisuksi, jotka saadaan ryhmiteltyä yhtäläisten kategorioiden joukoksi. Keräsimme samaa tarkoittavat ilmaisut oman kategorian alle. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 95-101.)

Osaamisen kompetensseja on yhdeksän ja jokainen näistä luokitellaan omaksi kategoriaksi. Osaamisen kompetenssit, asiakaslähtöisyys, hoitotyön eettisyys ja ammatillisuus, johtaminen ja yrittäjäyys, klininen hoitotyö, näyttöön perustuva toiminta ja päätöksenteko, ohjaus- ja opetusosaaminen, terveyden ja toimintakyvyn edistäminen, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen laatu ja turvallisuus toimivat pää kategorioina. Ala kategoriaan kokosimme sairaanhoitaja opiskelijoiden osaamisen tunnistamista kuvaavia ilmauksia.

Opiskelijoiden osaamisen tunnistamisen kuvaukset ja sairaanhoitajan ammatti-vaatimuksissa esitettyjen kompetenssien yhdistämisen pohjalta pelkistyivät kuvaukset ryhmitellen sairaanhoitajan ammatti-vaatimusten kompetensseihin peilaen. Seuraavassa kuvassa esitetään analyysin pohjalta muodostunut visuaalinen näkemys kuviona tuloksista terveysalan opiskelijoiden osaamisen tunnistamisessa ja sairaanhoitajan ammatti-vaatimusten välisessä yhteydessä. Kuviossa oikealla on sairaanhoitajan osaamisen kompetenssit, joissa kolme sinistä ylintä osiota; asiakaslähtöisyys, ohjaus- ja opetusosaaminen sekä hoitotyön eettisyys ja ammatillisuus nousivat eniten esille analysoitavasta aineistosta. Kuuteen viimeiseen kompetenssiin löytyi aineistosta vähiten tunnistettavuutta. Tämän vuoksi niitä ei avattu omiksi erillisiksi osioiksi. Vasemmalle keltaisiin nuoliin on kuvattu pelkistettyjä terveysalan opiskelijoiden kuvauksia osoittaen kyseistä sairaanhoitajan osaamisen kompetenssia.

KUVIO 1. Terveysalan opiskelijoiden osaamisen tunnistamisen tulokset

8.1 Asiakaslähtöisyys osaamisen tunnistaminen

Analyysin tuloksena kaikista terveystalon opiskelijoiden vastauksista (N=60) nousi yhteneväisesti esille (N=51) vastausten perusteella asiakaslähtöisyys. Asiakaslähtöisyyden osaamisen kompetenssia kuvattiin nuorten ikätason mukaisella kohtaamisella ja nuorten kanssa toimimisella ohjaustilanteissa.

Opin vuorovaikutustaitoja, projektisuunnittelua, ohjaustaitoja ja miten toimia nuorten kanssa. Miten motivoida nuoria heidän ikätasonsa huomioon ottaen. Opin kehittämään vuorovaikutustaitoja nuorten kanssa sekä havainnoimaan sanatonta viestintää.

Aineistosta ilmeni myös opiskelijoiden kyky asettua nuoren asemaan ja ottaa nuori yksilöllisesti huomioon. Monelle tämä TET-projekti mahdollisti ensimmäisiä kertoja kohdata nuori asiakkaana. Asiakaslähtöisyyttä kuvattiin selkeästi, korostettiin osallistavaa tapaa ohjata nuoria TET- projekti toiminnan aikana.

8.2 Ohjaus- ja opetusosaamisen tunnistaminen

Opiskelijoiden (N=60) vastauksesta (N=51) terveysalan opiskelijaa sanoitti osaamistaan vuorovaikutustaitojensa kehittymisessä liittyen ryhmässä työskentelyyn, muiden huomioon ottamiseen sekä yhdessä suunnitteluun ja tiiminä toimimiseen. Työn suunnitelmallisuutta ja vastuun ottamista omasta työskentelystä pidettiin tärkeänä kokonaisuuden onnistumiseksi.

Ohjaajan taitoja. Opetuksen ja päivän kulun suunnittelua. Lasten/nuorten kanssa työskentelyä. Tiimipelaamista ja ryhmänä toimimista. Saatiin kokemus ohjaajana toimimisesta ja ennen kaikkea vastuun ottamisesta, omasta oppimisesta ja sen lisäksi TET- oppilaiden ohjaamisesta.

Ohjaus- ja opetusosaamisen tunnistamista kuvattiin itsensä havainnoimisella ohjaustilanteissa sekä painotettiin reflektion tärkeyttä. Huomioitiin myös erilaiset tavat ohjata ja opettaa hoitotoimenpiteitä. Ryhmätyöskentelyyn ja ohjausmenetelmiin sisällytettiin myös erilaisia tapoja organisoida tilanteita ja soveltamaan toimintaa muuttuvien tilanteiden myötä.

Opin vastuullisuutta, yhteistyötä, sitoutumista ja osallistamista. Op in huomioimaan kohderyhmän tarpeet, tavoitteet, iän ja voimavarat. Op in ja huomasin itsessäni ja muissa uusia vahvuuksia, sekä kehittämisen kohteita. Op in toteuttamaan erilaisia ohjausmenetelmiä ja toimintamalleja.

Tuloksista nousi esille selkeä roolituksen merkitys ja yhtenäinen työnjako, jotta ohjaustilanne on onnistunut.

8.3 Hoitotyön eettisyyden ja ammatillisuuden osaamisen tunnistaminen

Hoitotyön eettisyyden ja ammatillisuuden osaamisen tunnistaminen (N=60) vastauksesta kuvattiin (N=37) vastauksessa sairaanhoitajuuden ammatillisuuden vahvistumista projektityöskentelyn kautta. Reflektion merkitystä pidettiin tärkeänä kokonaisuuden onnistumiseksi.

keänä sairaanhoitajan ammatillisuuden vahvistaja. Eettinen ja ammatillinen toiminta ohjaustilanteissa, joissa korostuu nuorten huomioon ottaminen asiakaslähteisesti sekä yksilöllisesti että ryhmänä.

Opin paljon hyödyllisiä taitoja, joita varmasti tarvitaan sairaanhoitajana työelämässä. Opin suunnittelemaan työtäni, opin olemaan tiimipelaaja projektissa ja löytämään ja ideoimaan ratkaisun ongelman tullessa.

Kollegiaalisuuden merkitys ja arvostus koettiin tärkeäksi opetus- ja ohjaustilanteissa. Yhdessä suunnitteleminen ja vastuun jakaminen projektityössä nousi aineistosta esille usealla terveystieteiden opiskelijalla. Hankitun osaamisen kertaamisen ja tiedon hyödyntämisen kuvattiin vahvistuvan TET-projektin myötä.

8.4 Osaamisen tunnistamiseen heikoimmin esiin nousseet kompetenssit

Kuvion kuusi viimeistä sairaanhoitajan ammattivaatimukseen kuuluvaa kompetenssia esiintyi analysoitavassa aineistossa vähiten. Näitä ovat näyttöön perustuva toiminta ja päätöksenteko, johtaminen ja yrittäjäyys, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö, kliininen hoitotyö, sosiaali- ja terveyspalveluiden laatu ja turvallisuus sekä terveyden ja toimintakyvyn edistäminen. Näihin kompetensseihin ei löytynyt aineistosta vahvaa näyttöä.

Näyttöön perustuva toiminta ja päätöksenteko kompetenssin alle aineistosta nousi esille ammatilliset teoretiset tiedot ja käytännön taidot. Sairaanhoitajan ammattivaatimuksen kompetenssiin johtaminen ja yrittäjäyteen, aineistosta esiintyi asiakaslähtöisyys, vastuullisuus, johtamistaidot, ryhmätyöskentelytaidot sekä projektityöskentely. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristön kompetenssin alle löytyi mainintoja tutustumisesta HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikköön. Kliinisen hoitotyön osaamista kuvattiin toiminnallisilla harjoituksilla paikoilla sekä ensiaputaidoilla. Sosiaali- ja terveyspalvelujen laatu ja turvallisuus

kompetenssin alle aineistosta nousi esille toiminnan suunnitelmallisuus. Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen ammattivaatimuksen osaamisen alle muodostui vuorovaikutustaidot.

9 POHDINTA

Tutkimusaineistoa oli riittävästi, saimme (N=60) terveystalon opiskelijan vastausta analysoitavaksi. Keskityimme yhden kysymyksen pohjalta; Mitä opit TET- projektin aikana, kartoittamaan osaamisen tunnistamista sairaanhoitajan ammattivaatimuksiin kuuluvien yhdeksän kompetenssin mukaisesti. Vastauksista nousi esille erittäin vahvasti sairaanhoitajan osaamisen ammattivaatimuksiin kuuluvat asiakslähtöisyys, ohjaus- ja opetusosaaminen sekä hoitotyön eettisyys ja ammatillisuus. Havainnollistimme tulokset visuaalisesti esille kuvion avulla. Haasteena oli aluksi saada luotua toimiva kuvio, miten visualisoida tulokset selvästi näkyville. Saatuamme kuvion luotua päätimme otsikoida kolme ensimmäistä vahvimmin esiin tullutta sairaanhoitajan osaamisen kompetenssia omiksi kappaleikseen. Loput kuusi, heikommin esiin tullutta sijoitimme yhdeksi kokonaiseksi kappaleeksi.

Kysymysmuodon ollessa avoin sekä laaja, kykenee vastaaja tulkitsemaan sen erittäin vapaasti. Pohdimmekin tutkimuskysymyksen asettelua haluttaessa tarkastella opiskelijan osaamisen tunnistamista sairaanhoitajan virallisiin ammattivaatimuksiin nähden. Toisaalta vapaamuotoisen vastauksen perusteella voitiin muodostaa lähtötilanne terveystalon opiskelijan näkökulmasta.

Sairanhoitajan osaamisen kompetensseja voitaisiin mahdollisesti vahvistaa terveystalon opiskelijoiden tietoon jo opiskelun alkuvaiheessa. Näin ne kulkisivat jatkuvana osana ammatillista kehitystä ja sen reflektointia. Osaamisen kompetensseja peilaten terveystalon opiskelijat voisivat tunnistaa paremmin omaa osaamistaan ja kehittymistään myös TET- projekti oppimisympäristössä.

HUS, HYKS Lasten ja nuorten sairauksien tulosityksikön tavoitteet toteutuivat TET-projektin yhteydessä. Terveystalon opiskelijoiden vastauksista ilmeni nuorten kohtaamisen merkitys vuorovaikutustilanteissa sekä kehittyminen ohjaus- ja opetustilanteissa. Työn suunnitelmallisuutta, toteutusta ja arviointia toteutettiin niin yhdessä tiimityöskentelynä kuin reflektoidenkin. Projektityöskentelyn kautta terveystalon opiskelijat pääsevät yhdessä oppimaan niin itsestään kuin toisistaan uusia näkökulmia ja toimintamalleja muuttuvissa tilanteissa.

TET-projekti oppimisympäristönä tukee terveysalan opiskelijoiden ammatillista kasvua ja mahdollistaa ammatillisen ymmärryksen laajenemisen vuorovaikutuksessa ohjattavien nuorten kanssa sekä kollegiaalisuuden merkityksen ohjaustilanteissa. Olemassa olevan teoreettisen tiedon yhdistäminen toiminnalliseen työskentelyyn tukee kokonaisvaltaista oppimista.

9.1 Johtopäätökset

Erityisesti opinnäyteyden tutkimusmenetelmän hallinnan haasteet osoittivat miten paljon olisi vielä tutkimustyöstä opittavaa ja kehitettävää. Laadullisen tutkimuksen ja määrällisen tutkimuksen eroavaisuuksia onkin selvitetty hoitotieteessä ja tarkasteltu luotettavuuden kriittisenä arviointina. (Kyngäs ym 2011,148). Opinnäyteyde- työ syvensi näkemystämme oppimisympäristöjen ja opetusmenetelmien kehittämistarpeisiin, monipuolisuuteen ja menetelmien yhdistämiseen liittyen. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välisen yhteistyön toivoisi lisääntyvän sekä rikastuttavan tieteellisen tiedon sekä käytänteitä ohjaavan tiedon yhdistämistä, monipuolisuutta ja moninäkökulmaisuu- ta.

Tutkimustulos tukee aikaisempaa tietoa ja käsitystä siitä, että kyseinen opetusmuoto ja oppimisympäristö näyttäisi kehittävän opiskelijoiden sosiaali- ja terveysalan ammatillisen tiedon hyödyntämistä. Oppimismenetelmiä ja ympäristöjä kehittämällä voidaan päästä hyviin tuloksiin. Viime vuosina erilaisten pedagogisten käytäntöjen kehittäminen ja uusien toimintamallien luominen pyrkii vahvistamaan teorian ja käytännön lähentymistä opiskelijalle. (Virtanen & Tynjälä 2013.) Työelämäprojektit mahdollistavat toimintaympäristöjä, joissa teoria ja käytäntö ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa opiskelijoiden toiminnassa. Erityisesti tämä tuli esiin opiskelijoiden kuvauksissa liittyen projektin suunnitteluun, opetuksellisuuteen ja ohjaukseen. Ammatillista tietoa hyödynnettiin projektissa sairaanhoidon osa-alueisiin TET-projektiin liittyvien harjoitteiden ja sisältöjen vaatimalla tavalla.

Yhteisöllinen ja työelämälähtöinen opiskelu näyttäisi lisäävän konkreettisesti yhteistyötä ja osallisuutta eri alojen yksiköiden, toimijoiden ja toimintaympäristöjen välillä. Yhteistyö ammattien välillä sekä palvelujärjestelmän tarpeiden huomioiminen terveysalalla, hoitotyön koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa ovat saaneen vähäisesti huomiota. Yhteistyön ja erilaisten yhteistyökäytänteiden omaksuminen on edellytys toimivalle sosiaali- ja terveydenhuollolle. Perinteisistä opiskelumalleista ja toimintatavoista luopuminen sekä totuttujen toimintamallien muuttaminen on haasteellista ja aikaa vievää. Ratkaisuna muutoksen sujuvuudelle nähdään opiskelun alusta asti kumpuava uudenlainen kokonaisvaltaisempi opetus. (Koota, Castren, Torppa & Pitkäranta 2015.)

Tutkimustuloksiamme voidaan hyödyntää jatkossa ammattikorkeakouluissa ja työelämässä niin sosiaali- ja terveysalalla kuin muillakin aloilla, joissa halutaan ilmentää osaamisen tunnistamista ja kehittää osaamisen tunnistamisen tapoja. Toivoisimme jatkossa lisää opiskelijan osaamisen tunnistamisen vahvistumista ja kyselyiden kehittämistyötä liittyen osaamisen tunnistamisen syventämiseen ja vahvistamiseen.

9.2 Eettiset periaatteet

Diak 2016 -Osallistavan ja tutkivan kehittämisen oppaan mukaisesti tulee tutkimuksessa huomioida opinnäytetyötä ohjaavat eettiset periaatteet. Eri vaiheissa tehdyt valinnat ovat yhteydessä eettiseen pohdintaan. Ohjeiden mukaisesti kuvataan mahdollisimman avoimesti työskentelyprosessia ja perusteluja valinnoille. Tämä lisää opinnäytetyön luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä. Luotettavuus ja läpinäkyvyys ovat eettisen toiminnan kulmakivi. (Gothoni ym. 2016.)

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan asettamia periaatteita ovat rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus koko opinnäytetyöprosessin ajan. Opinnäytetyössä noudatetaan eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä ja avoimuutta. Opinnäytetyöprosessissa korostuu hyvä tieteellinen käytäntö. Tämä tarkoittaa tekijänoikeuksien kunnioittamista. Opinnäytetyön aineistona käytetään toisten aineistoja, menetelmiä tai tuloksia. Tekijät ja lähteet on mainittava hyvän tutkimustavan mukaisesti, lainsäädäntöä noudattaen. Opinnäytetyö on opiskelijalle oppimisprosessi, joka edistää ammatillista kehittymistä ja työelämässä vaadittavia taitoja. (Tenk 2017.)

Opiskelijat sitoutuvat keskinäisellä kunnioituksella kuuntelemaan toista ja hyväksymään erilaisia näkökulmia. Tasa-arvolla varmistetaan, että jokaisen ääni ja mielipide otetaan huomioon. Kaikille annetaan mahdollisuus osallistua keskusteluun avoimessa vuorovaikutuksessa, haastaen syrjivät ja alistavat asenteet ja

käyttäytymistavat. Kehittämisellä ja tutkimuksella tavoitellaan positiivista muutosta järjestämällä aikaa tunnistaa keskeiset ilmiöt ja käsitteet sekä reflektoida oppimista yhdessä, että henkilökohtaisesti. Hyvän eettisen periaatteen mukaisesti työn tarkoituksena on työskennellä yhteisen tavoitteen hyväksi, jossa yhteistoiminta perustuu luotettavaan ja rehelliseen toimintaan, sekä valmiuteen reagoida muutoksiin ja ristiriitoihin. (Gothoni ym. 2016.)

Terveysalan opiskelijat ovat antaneet suostumuksen käyttää kerättyjä anonyymejä vastausaineistoja tutkimukseen ja opinnäytetyöhön. Kyselylomakkeissa on kysytty viisi avointa kysymystä liittyen TET-jakso projekteihin. Tutkimuslupan anomisen edellytyksenä on aina tutkimussuunnitelma, josta ilmenevät kohdeyhmä, tutkimusongelma, tavoitteet, aineiston keruutapa ja analysointi. Tutkimuksesta on käytävä ilmi, miten haastateltavat ohjautuivat hankkeeseen tai tutkimukseen ja mitä hakija on tästä sopinut kohdeyksikön johdon kanssa. Opinnäytetyöhön kuuluva aineiston keruu kuvataan tarkasti. Sairaanhoidajaopiskelijoille jaettu kyselylomake liitetään tutkimuslupahakemukseen. Tällä varmistetaan, että tutkimussuunnitelma on hyväksytty ja opettaja sitoutuu ohjaajaksi. (Gothoni ym. 2016.)

Tiedonhaun myötä löysimme samansuuntaisia tutkimustuloksia eri lähteistä. Tiedot asiantuntijat ja tutkijat toistuivat näyttöön perustuvissa tieteellisissä artikkeleissa ja lähteissä. Tämä lisäsi uskoa luotettavan tiedon äärelle pääsemisestä sekä näyttöön perustuvan tiedon saavuttamisesta. Näytön astetta arvioimme suositusten mukaisesti. Löysimme menetelmällisiin tieteellisiin julkaisuihin perustuvia lähteitä työmme lähtökohdiksi. (Käypähoito 2014.) Osaamisen tunnistamiseen liittyvää tutkimusta erityisesti terveysalan opiskelijoihin kohdistettuna löytyi tiedonhauissa melko vähän.

9.3 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön aihe itsessään on todella mielenkiintoinen, mitä terveysalan opiskelijat oppivat TET- projekti toiminnan aikana. Saimme luettavaksi materiaalin mistä ilmeni, miten kyseinen TET- projekti toiminta on saanut alkunsa ja mitkä

tahot kyseiseen projekti toimintaan liittyy. Avasimme käsitteitä esim. sairaanhoitajan osaamisen kompetenssit, yhteisöoppiminen, työelämälähtöisyys ja projektioppiminen. Tämä käsitteiden avaaminen näytti myös itsellemme aihealueet aivan uudessa merkityksessä. Tärkeäksi muodostui huomata, miten sairaanhoitajan osaamisen kompetenssit on tuotava esille jo ihan opiskelun alkuvaiheilla. Osaamisen kompetensseja on hyvä peilata koko opiskelun ajan, ne jäsentyvät ja luontuvat omaan ajatteluun ja työskentelyyn.

Kiireettömyyden tunteen aikaansaaminen tehdessä opinnäytetyötä on mahdollistanut työn kypsymisen ja jäsentymisen eheäksi kokonaisuudeksi. Reflektion merkitys tässäkin on suuri, samoin kollegiaalisuus. Pystyy yhdessä ammatillisesti, rakentavasti keskustelemaan, pohtimaan, opinnäytetyön merkitystä. Tuli tilanteita, kuin tuntui ettei mitenkään pääse eteenpäin, tai että miten jokin asia esitetään laadullisesti ja eettisesti oikein. Eettinen toiminta kulki mukana koko opinnäytetyön ajan. Analysoidessamme tutkimustuloksia kävimme vuoropuhelua siitä, miten tulkitsemme vastauksia opiskelijoiden näkökulmasta, kuitenkin puolueettomasti, virallisiin sairaanhoitajan osaamisen kompetensseihin perustuen.

Opinnäytetyö vahvisti ammatillisen kasvun jatkuvaa prosessia. Opinnäytetyö aiheena laajensi ammatillista ymmärrystä sairaanhoitajan osaamisen kompetensseista sekä projektioppimisesta työelämälähtöisessä oppimisympäristössä.

9.4 Jatkotutkimusaihe

Jatkotutkimusaiheena voisi mahdollisesti tutkia terveysalan opiskelijoiden osaamisen tunnistamisen merkitystä hoitotyölle sekä kehittää osaamisen tunnistamiseen liittyvää ohjausta, materiaalia ja reflektiota.

Kysymyksen asettelua reflektiossa ja opiskelijakyselyissä voisi tarkentaa sillä, että ottaisi konkreettisesti kysymykseen mukaan sairaanhoitajan ammatilliset osaamisen kompetenssit.

LÄHTEET

Aalto-Setälä Terhi & Marttunen Mauri 2007. Nuoren psyykkinen oireilu – häiriö vai normaalia kehitystä? Nuorisolääketieteen julkaisu. Duodecim.

Ahonen, Outi; Blek-Vehkaluoto, Mari; Ekola, Sirkka; Partamies, Sanna; Sulo-
saari Virpi & Uski- Tallqvist Tuija 2012. Kliininen hoitotyö. Helsinki:
Sanoma Pro.

Diak. Diakonia ammattikorkeakoulu 2018. Opetussuunnitelma. Luettu
10.6.2019. [https://www.diak.fi/wp-con-
tent/uploads/2018/08/Diak OPS 2018 Sairaanhoitaja.pdf](https://www.diak.fi/wp-content/uploads/2018/08/Diak OPS 2018 Sairaanhoitaja.pdf)

Eriksson, Elina; Korhonen, Teija; Merasto, Merja & Moisio, Eeva-Liisa 2015. Sai-
raanhoitajan ammatillinen osaaminen –Sairaanhoitajan tulevaisuus-
hanke. Ammattikorkeakoulujen terveystalan verkosto, Suomen sai-
raanhoitajaliitto ry. Porvoo. Viitattu 6.3.2019.
[https://www.epressi.com/media/userfiles/15014/1442254031/loppu-
raportti-sairaanhoitajan-ammattillinen-osaaminen.pdf](https://www.epressi.com/media/userfiles/15014/1442254031/loppu-
raportti-sairaanhoitajan-ammattillinen-osaaminen.pdf)

Etene. 2001. Terveysthuollon yhteinen arvopohja, yhteiset tavoitteet ja peri-
aatteet. Luettu 2.5.2018. [https://etene.fi/docu-
ments/1429646/1559098/ETENE-julkaisu+1+Terveysthuol-
lon+yhteinen+arvopohja%2C+yhteiset+tavoitteet+ja+periaat-
teet.pdf/4de20e99-c65a-4002-9e98-79a4941b4468/ETENE-julkai-
su+1+Terveysthuollon+yhteinen+arvopohja%2C+yhteiset+ta-
voitteet+ja+periaatteet.pdf.pdf](https://etene.fi/documents/1429646/1559098/ETENE-julkaisu+1+Terveysthuol-
lon+yhteinen+arvopohja%2C+yhteiset+tavoitteet+ja+periaat-
teet.pdf/4de20e99-c65a-4002-9e98-79a4941b4468/ETENE-julkai-
su+1+Terveysthuollon+yhteinen+arvopohja%2C+yhteiset+ta-
voitteet+ja+periaatteet.pdf.pdf)

Gothoni, Raili; Hyväri, Susanna; Kivirinta, Mervi; Kolkka, Marjo & Vuokila-Oikko-
nen, Päivi 2016. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas Helsinki
Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu
5.4.2019. <http://libguides.diak.fi/c.php?g=389856&p=3568187#av1>

Haapaniemi, Rauno & Raina Liisa 2014. Rakenna oppiva ryhmä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hentilä, Sabina 2019. Henkilökohtainen tiedonanto 3.6.2019. DIAK, Helsinki.

Hentilä, Sabina & Ruuskanen, Susanna 2019. Henkilökohtainen tiedonanto 12.11.2019. DIAK, Helsinki.

Kangasniemi, Mari; Hipp, Kirsi; Häggman-Laitila, Arja; Kallio, Hanna; Karki, Su-
ylen; Kinnunen, Pirjo; Pietilä, Anna-Maija; Saarnio, Reetta; Viina-
mäki, Leena; Voutilainen, Ari & Waldén, Anne 2018 . Optimoitu so-
teammattilaisten koulutus- ja osaamisuudistus. Valtioneuvoston sel-
vitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 39/2018. Helsinki. Luettu
6.4.2019. [http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/han-
dle/10024/160883/39-2018-Optimoitu%20sote-osaaminen.pdf?se-
quence=1&isAllowed=y](http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160883/39-2018-Optimoitu%20sote-osaaminen.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Koota Elina; Castren Maaret; Torppa Kaarina; Anne Pitkäranta 2015. Tulevat
lääkärit ja sairaanhoitajat harjoittelevat työparina oikeiden potilaiden
kanssa. Lääkärilehti 40/50. Luettu 5.11.2019 [https://www.potilaan-
laakarilehti.fi/uutiset/tulevat-laakarit-ja-sairaanhoitajat-harjoittelevat-
tyoparina-oikeiden-potilaiden-kanssa/](https://www.potilaan-laakarilehti.fi/uutiset/tulevat-laakarit-ja-sairaanhoitajat-harjoittelevat-tyoparina-oikeiden-potilaiden-kanssa/)

Kylmä, Jari; Vehviläinen-Julkunen, Katri & Lähdevirta, Juhani 2003. Laadullis-
nenterveystutkimus; mitä, miten ja miksi? Duodecim julkaisu. Lu-
ettu:2.4.2019. <https://www.duodecimlehti.fi/lehti/2003/7/duo93495>

Kyngäs, Helvi; Kangste, Outi; Kääriäinen, Maria; Elo, Satu & Pölkki, Tarja
2011. Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuk-
sessa. Hoitotiede-lehti 23, 2011. Oulu. Luettu: 20.9.2019
[https://www.researchgate.net/profile/Tarja_Poelkki/publica-
tion/261723764_Sisallönanalyysi_suomalaisessa_hoitotieteelli-
sessä_tutkimuksessa/links/551b0ad80cf2fdce84384f32.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Tarja_Poelkki/publication/261723764_Sisallönanalyysi_suomalaisessa_hoitotieteellisessä_tutkimuksessa/links/551b0ad80cf2fdce84384f32.pdf)

Käypähoito 2014. Näytön asteen luokitus Käypä hoito –suosituksissa. Luettu:24.5.2019 <https://www.kaypahoito.fi/nix02087>

Kääriäinen, Maria: Kyngäs, Helvi 2006. Ohjaus tuttu mutta epäselvä käsite. Viitattu 26.4.2019. <https://sairaanhoitajat.fi/artikkeli/ohjaus-tuttu-mutta-epaselva-kasite/>

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992. (Finlex)

Lipponen, Kaija. 2014. Potilasohjauksen toimintaedellytykset. Oulu:Oulun yliopisto. Viitattu 20.4.2019. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526203720.pdf>.

Miettinen, Tanja 2016. Potilasohjauksen koulutus hoitohenkilökunnan osaamisen vahvistajana Kuopion yliopistollisessa sairaalassa. Itä-Suomen yliopisto. Terveystieteiden tiedekunta. Hoitotieteen laitos. Pro gradu-tutkielma

Neuvonen-Rauhala, Maija-Liisa 2009. Työelämälähtöisyyden määrittäminen ja käyttäminen ammattikorkeakoulun jatkotutkintokokeilussa. Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Viitattu 25.4.2019 <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/21622/9789513936594.pdf;sequence=1>

Rauste-von Wright, Maija-Liisa; Von-Wright, Johan; Soini, Tiina 2003. Oppiminen ja koulutus.

Rissanen, Riitta 2003. Työelämälähtöinen opinnäytetyö oppimisen kontekstina. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto 2003. Viitattu 25.4.2019 <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67321/951-44-5806-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Ruuskanen, Susanna; Hentilä, Sabina; Dombret, Hanna 2016. Työelämälähtöinen oppiminen ja opettaminen lasten nuorten ja perheiden hoitotyössä -yhteistyö DIAK:n ja HUS, HYKS, Lasten ja nuorten sairauksien tulosyksikön kanssa. Projektiraportti. DIAK-amk Helsinki.
- Ruskaranta, Tanja 2016. Projektiraportti Sairaanhoidajaopiskelijan työelämälähtöisen oppimisympäristön kehittäminen lasten, nuorten ja perheiden hoitotyössä. Tampereen yliopisto Terveystieteiden yksikkö. Savonia -ammattikorkeakoulu 2018. YleSHarviointi-2020 –hanke. Viitattu 8.6.2019. <https://blogi.savonia.fi/ylesharviointi/>
- Sokka, Henna-Riikka 2012. Digitaalinen portfolio korkeakouluopiskelijoiden oman osaamisen tunnistamisen tukena: Vertaileva kvalitatiivinen tutkimus. Pro-gradu-tutkielma. Tampereen yliopisto.
- Suhonen, Marjo; Kaakinen, Pirjo; Kaasila, Raimo & Sarenius, Vesa-Matti 2015. Yhteisöllinen oppiminen pro gradu -tutkielmien pienryhmäohjauksessa. <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2015/03/27/yhteisollinen-oppiminen-pro-gradu-tutkielmien-pienryhmaohjauksessa/>
- Tuomi, Jouni; Sarajärvi, Anneli 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Torppa, Kaarina 2018. Matkalla kohti magneettisairaalaan miksi ja miten? Lääketieteellinen aikaikausikirja Duodecim <https://www.duodecim-lehti.fi/lehti/2018/3/duo14159>
- Vesterinen, Pirkko 2001. Projektioiskelu- ja oppiminen ammattikorkeakouluissa. Jyväskylän yliopisto.
- Virtanen, Anne & Tynjälä, Päivi 2013. Kohti työelämätaitoja kehittävää yliopistopedagogiikkaa – opiskelijoiden näkökulma. Viitattu 13.10.2019. <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2013/10/02/kohti-tyoelamataitoja-kehittavaa-yliopistopedagogiikkaa-opiskelijoiden-nakokulma/>

LIITE 1. TET-jakso projektin opiskelijakysely

DIAK Helsingin Diakonia- Ammattikorkeakoulu
TET-jakso-projekti (kevätysyky 2016- 2019)
Opiskelijakysely

Hei!

Olet osallistunut TET-jakso-projektiin. Pyytäisin että pohtisit projektityöskentelyä oman oppimisesi näkökulmasta ja kirjoittaisit vapaamuotoisesti tästä opetusmuodosta vastaamalla seuraaviin kysymyksiin. Tarkastele oppimistasi mahdollisimman monipuolisesti ja perustele vastauksesi.

Vastaa kyselyyn anonymisti. Vastauksiasi voidaan käyttää TET-projektiin liittyvissä julkaisuissa ja tutkimuksissa.

1. Mitä opit TET-projektin aikana? Tarkastele oppimistasi mahdollisimman monipuolisesti.
2. Mikä oli hyvää tällaisessa opiskelutavassa? Entä oliko siinä puutteita? Perustele vastauksesi.
3. Mitä itse teit oppiaksesi TET-jakson aikana?
4. Miten TET-jaksoa voisi mielestäsi kehittää?
5. Mitä terveisiä lähettäisit TET-projektitiimille?

Kiitos vastauksestasi!

Terveisin, TET- projektitiimi